

**ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Карпюк О.А.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З КУРСУ
«ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ»**

Житомир
Видавництво Житомирського державного університету
імені Івана Франка
2014

УДК 658.5:338.24(075.8)
ББК 65.050273
К 26

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол № 12 від 27.06.2014 р.)*

Рецензенти:

Тарасюк Г.М. – завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування, доктор економічних наук, професор Житомирського державного технологічного університету

Чугаєвська С.В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри аналізу і статистики Житомирського державного агроєкологічного університету.

Карпюк О.А.

К 26 Методичні рекомендації з курсу «Теорія економічного аналізу». Галузь знань: 0306 Менеджмент і адміністрування, напрям підготовки: 6.030601 «Менеджмент» ОКР «Бакалавр» - Житомир. 2014.- 52с.

Методичні матеріали з курсу «Теорія економічного аналізу» складено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра з напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент». Вона охоплює всі змістовні модулі, визначені освітньо-професійною програмою.

Методичні матеріали з дисципліни «Теорія економічного аналізу» складаються зі вступу, розподілу навчальних годин на модулі, тем лекційного курсу дисципліни, інструктивно-методичних матеріалів до практичних занять, а також до самостійної роботи студентів, наявні завдання та вимоги до підсумкових модульних контрольних робіт і до екзамену, список рекомендованої літератури.

УДК 658.5:338.24(075.8)
ББК 65.050273

© О. А. Карпюк, 2014

ЗМІСТ

Загальні положення	3
Розподіл навчального часу за темами	4
Рекомендації до організації самостійної роботи	5
Модуль I. Теоретичні основи економічного аналізу	7
Модуль II. Аналіз виробництва і реалізації продукції та оцінка ресурсного забезпечення підприємства	
Модуль III. Аналіз витрат виробництва та фінансових результатів діяльності підприємства	28
Питання до іспиту	45
Додатки	46
Критерії оцінювання	52

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вивчення економічного аналізу має на меті набуття теоретичних знань, розвиток економічного мислення, формування методичного забезпечення та практичних навичок і вмінь щодо оцінки результатів господарської діяльності підприємства залежно від внутрішньогосподарських умов, кон'юнктури ринку, державних регуляторів економіки і природних факторів. Набуті знання та вміння надають студенту змогу обґрунтовано діагностувати стан і прогнозувати розвиток підприємства.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння знань щодо системного оцінювання діяльності організацій, виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Основними завданнями є вивчення необхідних для комплексного аналізу методик проведення економічного аналізу із застосуванням математичних та статистичних прийомів і методів.

Предметом дослідження при вивченні дисципліни “Теорія економічного аналізу” є дослідження виробничої і фінансово-господарської діяльності організацій.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- загальну методику економічного аналізу господарської діяльності підприємства;
- принципи й порядок складання детермінованих і стохастичних аналітичних моделей результатів господарської діяльності;
- змістовні категорії та операційні характеристики об'ємних (кількісних) і відносних (якісних) результатів роботи підприємства, а також внутрішньовиробничих і зовнішніх умов-факторів його господарської діяльності;
- джерела інформації для економічного аналізу на підприємстві;
- методи оцінки впливу умов-факторів на результати господарської діяльності на різних типах моделей;

вміти:

- складати детерміновані аналітичні моделі валового обсягу виробленої продукції, обсягу реалізації продукції, обороту (виручки), фондівіддачі, швидкості обігу обігових коштів, виробітку на 1-го працюючого, промислової продуктивності, витрат виробництва, рентабельності;
- користуватися методами оцінки впливу умов-факторів на результати господарської діяльності;
- оцінювати стан, прогнозувати розвиток умов-факторів й визначати можливі наслідки їхньої зміни щодо діяльності підприємства;
- виявляти потенційні можливості нарощування обсягів й підвищення ефективності господарської діяльності, обчислювати їх величину й розробляти проекти управлінських рішень щодо реалізації цих можливостей.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ТЕМАМИ

Назви змістових модулів і тем	денна форма/ заочна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ						
Змістовий модуль 1. Основи теорії економічного аналізу						
Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу	7/8	1/1	2/1			4/6
Тема 2. Економіко-логічні способи обробки економічної інформації	3/6	1/1	-/1			2/4
Разом за змістовим модулем 1	10/14	2/2	2/2			6/10
Змістовий модуль 2. Факторний економічний аналіз діяльності підприємства						
Тема 3. Економіко-математичні методи економічного аналізу	10/6	2/-	4/-			4/6
Тема 4. Методика факторного аналізу	10/8	4/1	4/1			2/6
Тема 5. Аналіз резервів підвищення ефективності діяльності підприємства	6/8	2/1	2/1			2/6
Разом за змістовим модулем 2	26/22	8/2	10/2			8/18
Разом модулем 1	36	10/4	12/4			14/28
МОДУЛЬ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА І РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ. ОЦІНКА РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА						
Змістовий модуль 1. Аналіз виробництва і реалізації продукції						
Тема 1. Аналіз виробництва та реалізації продукції	8/8	2/1	2/1			4/6
Тема 2. Аналіз асортименту, якості та структури виробництва продукції	8/8	2/1	2/1			4/6
Разом за змістовим модулем 1	16/16	4/2	4/2			8/12
Змістовий модуль 2. Оцінка ресурсозабезпечення підприємства						
Тема 3. Аналіз використання трудових ресурсів підприємства	6/6	2/-	2/-			2/6
Тема 4. Аналіз використання основних засобів та нематеріальних активів підприємства	6/8	2/1	2/1			2/6
Тема 5. Аналіз забезпеченості та використання матеріальних ресурсів підприємства	8/6	2/1	2/1			4/4
Разом за змістовим модулем 2	20/20	6/2	6/2			8/16
Разом модулем 2	36	10/4	10/4			16/28
МОДУЛЬ 3. АНАЛІЗ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА						
Змістовий модуль 1. АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО, СОБІВАРТОСТІ РЕАЛІЗОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ						
Тема 1. Аналіз витрат на виробництво продукції	4/6	1/-	1/-			2/6

Тема 2. Оцінка собівартості реалізованої продукції	4/6	1/-	1/-			2/6
Разом за змістовим модулем 1	8/12	2/0	2/0			4/12
Змістовий модуль 2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА						
Тема 3. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	10/8	4/1	4/1			2/6
Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємств	10/8	4/1	4/1			2/6
Разом за змістовим модулем 2	20/16	8/2	8/2			4/12
Змістовий модуль 3. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ						
Тема 5. Система інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності підприємства	4/4	1/-	1/-			2/4
Тема 6. Організація аналітичних досліджень в умовах застосування інформаційних технологій.	4/4	1/-	1/-			2/4
Разом за змістовим модулем 3	8/8	2/0	2/0			4/8
Разом за модулем 3	36	12/2	12/2			12/32
Усього годин за семестр	108	32/10	34/10			42/88

МОДУЛЬ І «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ»

ПЕРЕЛІК І ЗМІСТ ТЕМ

ЛЕКЦІЯ 1

ТЕМА: ОСНОВИ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ.

План лекції

1. Сутність економічного аналізу, його завдання та принципи
 2. Види економічного аналізу
 3. Економіко-логічні способи обробки економічної інформації
- Рекомендована література: [1-8]*

ЛЕКЦІЯ 2

ТЕМА: МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

План лекції

1. Сутність методу і методики економічного аналізу.
 2. Використання абсолютних та відносних величин в економічному аналізі
 3. Використання середніх величин в аналітичних дослідженнях
 4. Поняття та особливості побудови рядів динаміки
 5. Індексний метод в аналітичних дослідженнях
 6. Графічне відображення результатів аналітичних досліджень
 7. Застосування евристичних методів в економічному аналізі
- Рекомендована література: [1-5, 12, 18]*

ЛЕКЦІЯ 3-4

ТЕМА: МЕТОДИКА ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ

План лекції

1. Зміст та завдання факторного аналізу
 2. Принципи моделювання та особливості побудови факторних систем
 3. Методи виміру впливу факторів
- Рекомендована література: [1-8]*

ЛЕКЦІЯ 5

ТЕМА: АНАЛІЗ РЕЗЕРВІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.

План лекції

1. Поняття резервів, їх класифікація.
 2. Методика розрахунку та обґрунтування величини резервів господарювання.
 3. Інформаційне забезпечення економічного аналізу
 4. Організація процесу проведення економічного аналізу
- Рекомендована література: [1-8, 15, 18]*

СЕМІНАР 1. ЕКОНОМІКО-ЛОГІЧНІ СПОСОБИ ОБРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

План семінару:

1. Метод порівняння
2. Метод групування
3. Балансовий метод

Понятійно-категоріальний апарат: *горизонтальний та вертикальний порівняльний аналіз; відносні величини структури, попередній аналіз; факторний аналіз, регресивний аналіз, CVP-аналіз; відносні величини виконання плану, внутрішньогосподарський аналіз, відносні величини планового завдання, суцільний аналіз, темп зростання, ряди динаміки, функціонально-вартісний аналіз, темп приросту.*

Контрольні запитання:

1. Охарактеризувати основні етапи розвитку економічного аналізу.
2. Пояснити зв'язок економічного аналізу з іншими науками і навчальними дисциплінами.
3. Обґрунтувати значення економічного аналізу в умовах ринку.
4. Навести основні абсолютні показники, що характеризують кількісні результати господарської діяльності підприємства.
5. Навести основні відносні, якісні показники, що характеризують результати господарської діяльності підприємства.
6. Пояснити чому господарська діяльність підприємства є основним об'єктом економічного аналізу.

Теми рефератів та доповідей:

1. Основні принципи економічного аналізу: їх зміст та особливості використання.
2. Місце та значення економічного аналізу в умовах глобалізації економік світу
3. Моделювання показників економічного аналізу.
4. Переваги та недоліки функціонально-вартісного аналізу (ФВА), та досвід його використання на підприємствах України.

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. Економічний аналіз як функція управління та елемент керуючої системи.
2. Сутність економічного аналізу як засобу дослідження економічних явищ та обґрунтування управлінських рішень.

II. Підготувати реферат

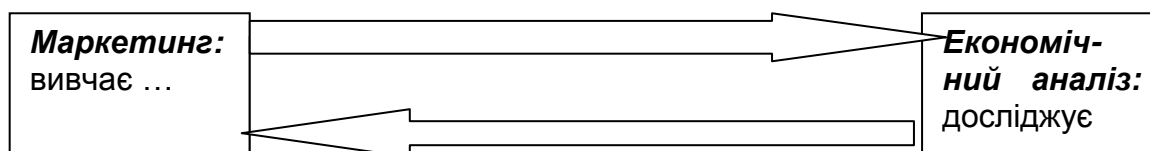
III. Виконати теоретичне завдання

Завдання 1.

1. Розкрити зв'язок аналізу і синтезу як логічних прийомів економічного аналізу з іншими методами: узагальнення, абстрагування, формування висновків.
2. Навести приклад застосування прийомів індукції та дедукції
3. Навести приклади застосування методу сходження від абстрактного до конкретного в економічному аналізі.

Завдання 2. У вигляді схеми зобразити взаємозв'язки економічного аналізу з менеджментом, маркетингом, економічною теорією.

Рекомендована форма виконання завдання:

Завдання 3. Охарактеризувати історичні етапи розвитку економічного аналізу. Відповідь оформити у вигляді таблиці:

Періодизація розвитку економічного аналізу	Умови для розвитку економічного аналізу, що відповідають історичному етапу	Особливості, головні події та передумови відповідної історичної епохи
--	--	---

Завдання 4.

1. Установіть відповідність між видами порівняльного аналізу:

- А) горизонтальним;
- Б) вертикальним;
- В) трендовим,
- Г) одновимірним
- Д) багатовимірним

- для визначення зміни структури економічних явищ та процесів
- для вивчення відносних темпів зростання та приросту показників за кілька років до рівня базового значення
- для зіставлення рівня рентабельності реалізованої продукції А та Б;
- для проведення рейтингової оцінки підприємств А та Б однієї галузі господарювання за рядом показників;
- при визначенні та дослідженні рядів динаміки

2. Установіть відповідність між типами величин, що використовуються в економічному аналізі та показниками наведеними нижче:

- А. абсолютні
- Б. відносні величини виконання плану
- В. середні величини
- Г. відносні величини структури
- Д. відносні величини координації

- Відсоток виконання договору постачання
- Середньоспискова чисельність працівників
- Питома вага робітників в загальній чисельності працівників
- Чистий прибуток підприємства
- Співвідношення оборотних і необоротних активів

3. Установіть відповідність між видами порівняльного аналізу та їх описом:

- А) горизонтальний;
- Б) вертикальним;
- В) трендовим,
- Г) одновимірним

Д) багатовимірним

1. Використовується для вивчення структури економічних явищ і процесів шляхом розрахунку питомої ваги складових, їх співвідношення тощо.
2. Застосовується для вивчення відносних темпів зростання чи зниження показників за кілька років.
3. Проводиться зіставлення результатів діяльності декількох господарюючих суб'єктів за широким набором показників. Багатовимірний аналіз може використовуватися для визначення рейтингу кожного підприємства в сукупності підприємств
4. Використовується для визначення абсолютних і відносних відхилень фактичного значення показників від базового.
5. Зіставлення проводяться за одним або декількома показниками одного об'єкта або декількох об'єктів за одним показником

4. Пов'язати ознаки, за якими класифікуються наведені види економічного аналізу з їх характеристикою.

А. За складом процесу управління і часу здійснення аналізу. Б. За галузевою ознакою. В. За методикою вивчення об'єктів. Г. За суб'єктами (користувачами) аналізу. Д. За охопленням об'єктів, що вивчаються.	1. Суцільний, вибірковий. 2. Внутрішній, зовнішній. 3. Порівняльний, факторний, діагностичний, маржинальний, економіко-математичний, стохастичний, функціонально- вартісний. 4. Прогнозний (перспективний), оперативний, поточний (ретроспективний). 5. Галузевий, міжгалузевий.

5. Пов'язати наведені види економічного аналізу з їх характеристикою.

А. Поточний (ретроспективний) аналіз. Б. Перспективний аналіз. В. Функціонально-вартісний аналіз. Г. Оперативний аналіз. Д. Внутрішньогосподарський аналіз.	1. Аналіз діяльності структурних підрозділів підприємства. 2. Здійснюється за результатами діяльності підприємства за минулий (звітний) період (місяць, квартал, рік); при цьому оцінюється діяльність підприємства і його структурних підрозділів. 3. Система щоденного вивчення виконання планових завдань з метою швидкого втручання в разі потреби у процес виробництва для забезпечення безперервного і ефективного функціонування господарського комплексу. 4. Аналіз результатів господарської діяльності, який здійснюється для визначення їх можливих значень у майбутньому з метою здійснення прогнозу і визначення перспектив розвитку підприємства. 5. Метод системного дослідження функцій окремого виробу або певного виробничо-господарського процесу, або ж управлінської структури, який спрямований на мінімізацію витрат у сферах проектування, освоєння виробництва, збуту.

СЕМІНАР 2-3

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

План семінару:

1. Сутність методу і методики економічного аналізу.
2. Використання абсолютних та відносних величин в економічному аналізі
3. Використання середніх величин в аналітичних дослідженнях
4. Побудова рядів динаміки для потреб економічного аналізу
5. Індексний метод в аналітичних дослідженнях
6. Графічне відображення результатів аналітичних досліджень
7. Застосування евристичних методів в економічному аналізі

Понятійно-категоріальний апарат: *метод економічного аналізу, абсолютні величини, відносні показники, середні величини, відносні величини динаміки, відносні величини планового завдання, відносні величини виконання плану, відносні величини структури, відносні величини координації, відносні величини порівняння, відносні величини інтенсивності, відносні величини ефективності.*

Теми рефератів та доповідей:

1. Теорія ігор
2. Сітьові методи планування і управління
3. Теорія масового обслуговування
4. Системний аналіз
5. Кореляційно-регресійний аналіз
6. Лінійне програмування
7. Динамічне програмування
8. Матричні методи аналізу
9. Евристичні методи аналізу
10. Дисперсійний аналіз
11. Економіко-математичне моделювання
12. Оптимізаційні методи аналізу
13. Способи детермінованого факторного аналізу (крім тих, що розглядалися на лекції)
14. Дискримінантний аналіз
15. Імітаційне моделювання

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. Зміст категорії «метод» кожної науки.
2. Обґрунтування особливостей методу економічного аналізу.
3. Поняття та класифікація факторів, які застосовуються в економічному аналізі.
4. Методи обробки економічної інформації та їх класифікація

II. Написати реферат

III. Вирішити завдання

Завдання 1. Визначити в кожній групі результативні і факторні показники за характером їх зв'язку:

1. Обсяг виробництва продукції, кількість персоналу, трудомісткість продукції.
2. Рівень техніки та технології, обсяг виробництва, продуктивність праці.
3. Ритмічність поставок, ритмічність випуску продукції.
4. Обсяг реалізації продукції, середньорічна вартість основних засобів, фондомісткість, витрати сировини, матеріаломісткість.

Завдання 2. Виділити кількісні, структурні і якісні показники: обсяг реалізації продукції, середньорічна вартість основних засобів, собівартість випуску продукції, фондомісткість, витрати сировини, матеріаломісткість чисельність працюючих, собівартість одиниці, норма витрат на одиницю продукції, витрати робочого часу, рентабельність.

Завдання 3. На основі класифікації методів економічного аналізу навести характеристику економіко – логічних прийомів аналітичного дослідження за наступними ознаками: сфера використання методу або прийому, призначення, вирішувані задачі на етапах аналітичного дослідження. Рішення представити у вигляді таблиці.

Економіко-логічні методи дослідження	Сфера використання	Призначення	Вирішувані задачі
--------------------------------------	--------------------	-------------	-------------------

Завдання 4. Дати характеристику змісту основних категорій (термінів) економічного аналізу за наведеною таблицею:

Терміни	Зміст
(1) Евристичні методи економічного аналізу	
(2) Питома вага	
(3) Структура	
(4) Ряд динаміки	
(5) Фактор	
(6) Показник	

Завдання 5.

Визначити, якими величинами є наведені нижче показники (абсолютні, відносні чи середні величини), вказати вид відносних величин (базові чи ланцюгові, відносні величини виконання плану, структури, координації, інтенсивності, ефективності).

Показники	Вид величини-
Середньорічна чисельність працівників	
Питома вага менеджерів в загальній чисельності працівників	
Тривалість обороту дебіторської заборгованості	
Збиток підприємства	
Чистий прибуток підприємства на 1 грн. затрат	
Відсоток виконання договорів із постачання сировини	
Продуктивність одного робітника	
Частка підприємств великого бізнесу в регіоні	
Коефіцієнт фінансової залежності	
Темп зростання обсягу виробництва продукції	
Споживання сировини на виробничі потреби	
Співвідношення оборотних і необоротних активів	
Рентабельність продукції	
Обсяг виробленої продукції	
Середня заробітна плата за рік	

Завдання 6.

Пов'язати наведені методичні прийоми економічного аналізу з їх описом.

- А. Відносні величини.
- Б. Середні величини.
- В. Прийом порівняння.
- Г. Прийом визначення структури.
- Д. Прийом ланцюгових підстановок.

1. Використовується для характеристики частки (питомої ваги) складових частин цілого в їх загальному підсумку.
2. Використовується тоді, коли необхідно проаналізувати, як змінився фактичний рівень показника порівняно з передбаченим у бізнес-плані попереднім звітним періодом, нормативом, якою мірою він перевищує рівень, досягнутий іншими підприємствами.
3. Відображає співвідношення величини одного окремого явища з величиною будь-якого іншого або з величиною цього самого явища, але взятою за інший час або за іншим об'єктом.
4. Дає змогу розкрити взаємозв'язок окремих факторів і визначити їх вплив на той чи інший показник. Умовою для застосування цього прийому є наявність прямої чи непрямої залежності між досліджуваними факторами та значенням показника.
5. Це один з узагальнюючих прийомів, що дає загальну характеристику однорідної сукупності.

V. Вирішити задачі:

Задача 1. Визначити абсолютне і відносне відхилення обсягів від планового рівня і визначити еластичність змін, якщо відомо що:

- фактичний випуск продукції за звітний рік - 650 тис.грн., плановий – 600 тис. грн.
- чисельність персоналу за вказаний період зросла на 8%.

Методичні поради до задачі:

Еластичність зміни (Кзм) визначається відповідним коефіцієнтом зв'язку, який визначається шляхом порівняння динаміки зміни різних за економічним змістом параметрів.

Задача 2. Проаналізувати структуру і динаміку нематеріальних активів за табл. 1. Представити на діаграмі структуру захищених нематеріальних активів.

Таблиця 1

Група нематеріальних активів	Сума, тис. грн	
	Минулий рік	Звітний рік
Нематеріальні активи захищені:		
- патентами на відкриття	315	420
- авторськими правами	800	835
- свідоцтвами на товарний знак	610	690
- ліцензіями	150	120
Незахищені матеріальні активи	3200	3100

Для виконання завдання заповнити наступну таблицю:

Таблиця 2

Група нематеріальних активів	Сума, тис. грн				Темп зростання	Темп приросту	±/- пунктів структури
	Минулий рік	%	Звітний рік	%			
Нематеріальні активи захищені, в.т.ч.:							
- патентами на відкриття							
- авторськими правами							
- свідоцтвами на товарний знак							
- ліцензіями							
Незахищені матеріальні активи							
Всього за рік							

Задача 3. Визначити виконання планових обсягів продукції (всього) за даними табл. 3. Зробити висновки.

Таблиця 3

Вид продукції	Собівартість од. продукції, грн		Фактичний обсяг продукції, шт	Сума витрат на фактичний обсяг продукції, тис.грн	
А	25	22	12000		
Б	33	30	6000		
Разом					

Задача 4. Проаналізувати динаміку основних показників. Графічно відобразити динаміку наведених показників.

Таблиця 4

Роки	Випуск товарної продукції, млн.грн	Кількість робітників, чол.	Продуктивність праці, млн.грн
2010	3940	1084	
2011	3910	1087	
2012	4030	1075	
2013	4150	1064	
2014	4000	1000	

Задача 5.

Розрахувати показники: абсолютне відхилення, темп зростання, темп приросту, та структурні зрушення (питому вагу та +/- пунктів структури)

Продукція	Значення показника	
	У минулому році	У звітному році
А	42	52
Б	90	100
В	22	20
Г	75	80
Разом	?	?

СЕМІНАР 4-5 МЕТОДИКА ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ

План семінару:

1. Поняття та завдання факторного аналізу
2. Моделювання факторних систем
3. Способи виміру впливу факторів

Понятійно-категоріальний апарат: детермінований факторний аналіз, стохастичний аналіз, параметричні фактори, непараметричні фактори, кількісні фактори, структурні фактори, якісні фактори, моделювання, адитивна модель, мультиплікативна модель, кратна модель, змішана модель, кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, кластерний аналіз, способи детермінованого факторного аналізу (ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць, інтегральний, логарифмічний), принцип елімінування.

Контрольні запитання:

1. Поясніть значення терміну “факторний аналіз” та якою метою він проводиться?
2. Які види факторного аналізу ви знаєте. Дайте їм стислу характеристику.
3. Дослідити поняття “фактор” в науковій та періодичній літературі. Обґрунтувати класифікаційні підходи щодо даного поняття.
4. В чому полягає сутність детермінованої факторної моделі і навести приклад.
5. Що означає поняття «моделювання» і назвати моделі, що використовуються у факторному аналізі.

6. Охарактеризувати прийоми побудови детермінованих факторних моделей.
7. Назвати способи виміру впливу факторів в детермінованому аналізі.
8. Зазначити способи стохастичного факторного аналізу.
9. Надати характеристику алгоритмам використання найбільш вживаних способів детермінованого факторного аналізу: ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць.
10. Який алгоритм застосування індексного спосіб виміру впливу факторів в детермінованому аналізі?
11. Охарактеризувати переваги і недоліки застосування інтегрального методу.

Теми рефератів та доповідей:

1. Особливості застосування способу пропорційного ділення
2. Переваги та недоліки використання способу часткової участі в економічному аналізі
3. Особливості застосування інтегрального способу

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. Суть проблеми нерозподіленого залишку
2. Прийоми визначення „вузьких” місць.

II. Написати реферат

III. Дати відповіді на тестові питання (Додаток ?)

IV. Вирішити задачі:

Задача 1. Зробити розрахунки впливу факторів (табл.1) за допомогою способів елімінування (ланцюгових підстановок, абсолютних різниць та др.).

Таблиця 1

Показники	Умовні позначення	За планом	Фактично	Абсолютне відхилення	% виконання плану	Відхилення в %
Середньорічна чисельність виробничого персоналу, чол.	Ч	45	?			
Продуктивність праці, тис. грн.	СВ	?	1400			
Обсяг виробництва (за рік)	ВП	142000	146200			

Задача 2 Визначити рівень впливу факторів на обсяг виробництва за допомогою методу абсолютних різниць.

Таблиця 2

Показники	Завдання	Фактично
Середньоспискова чисельність виробничого персоналу, чол.	3000	2960
Середня кількість днів, відпрацьованих одним робітником за рік, дн.	220,8	220,4
Тривалість робочого дня, годин	7,7	7,8
Виробіток працівника за 1 год, грн.	12	15
Обсяг виробництва продукції, грн	?	?

Задача 3. Визначити вплив факторів на відхилення фактичної продуктивності праці від планової за допомогою способів елімінування. Самостійно визначити показники, необхідні для проведення розрахунків.

Дані наведені у табл. 3. Зробити висновки.

Таблиця 3.

Чинники	За планом	Фактично
Обсяг товарної продукції, тис. грн.	1800	1850
Кількість робочих, чол.	35	32
Тривалість робочого дня, год.	6,5	7,2
Кількість робочих днів	232	220

Задача 4. Визначити методом відносних різниць (у відсотках) вплив на середньорічний виробіток працюючого і на обсяг виробництва зміни питомої ваги робітників в чисельності працюючих і середньорічного виробітку робітника.

Таблиця 4

Показники	План	Факт
Середньорічний виробіток робітника, грн.	5200	5300
Питома вага чисельності робітників в чисельності працюючих, %	78	77
Чисельність працівників, чол.	150	152

Задача 5. Провести аналіз впливу факторів на відхилення від плану випуску продукції способом відносних різниць у відсотках.

Таблиця 5

Показники	План	Факт
Випуск продукції, тис.грн.	26032,5	27134,2
Середньоспискова чисельність робітників, чол.	2850	2790
Загальна кількість відпрацьованих всіма робітниками днів, тис. людино-днів	632	644,2
Загальна кількість відпрацьованих всіма робітниками годин, тис. людино-годин	5104,3	5050

Задача 6. На основі вхідної інформації побудувати детерміновану мультиплікативну модель формування обсягу товарної продукції. Розрахувати вплив кожного із трудових факторів на виконання плану випуску продукції методом абсолютних різниць.

Таблиця 6

Показники	План	Факт
Обсяг товарної продукції, тис. грн.	9560	9620
Середньоспискова чисельність робітників, чол.	1000	?
Відпрацьовано за рік всіма робітниками: тис. людино-днів	?	232
тис. людино-годин	1800	1860

Задача 7.

За даними табл. обчислити обсяг реалізації продукції і визначити вплив факторів на його зміни (тис. грн.). Таблиця - Вихідні дані до завдання

Варіант	Залишки нереалізованої продукції на поч. року		Залишки нереалізованої продукції на кін. року		Обсяг товарної продукції	
	план	факт	План	Факт	План	Факт
1	2500	2700	2150	2000	2600	2300
2	2450	2300	2200	2400	2550	2290
3	2500	2400	2250	2400	2560	2280

4	2600	2800	2300	250	2570	2280
5	2200	2300	2050	2500	2580	2270
6	2250	2500	2000	2050	2540	2280
7	2700	2500	2100	1950	2530	2290
8	2750	2500	2150	1950	2520	2300
9	2800	3000	2200	2700	2510	2300
10	2850	3000	2250	270 0	2500	2310

Задача 8.

Розрахуйте вплив факторів на середньорічний виробіток робітника способами ланцюгових підстановок і відносних різниць:

Таблиця 7

Показник	Значення показника	
	За минулий рік	За звітний рік
1. Середньорічний виробіток одного робітника, грн.	13 200	14 319
2. Середня кількість днів, відпрацьованих одним робітником за рік	220	215
3. Середня тривалість робочого дня (зміни), год	7,5	7,4
4. Середньогодинний виробіток одного робітника, грн.	8	9

Задача 9.

Розрахуйте вплив факторів на валовий прибуток від реалізації товарної продукції способами ланцюгових підстановок і абсолютних різниць

Таблиця 8

Показник	За планом	Фактично
1. Реалізовано продукції, т	10 000	8000
2. Собівартість 1 т реалізованої продукції, грн.	65	60
3. Ціна за 1 т продукції, грн.	80	85
4. Валовий прибуток від реалізації товарної продукції, грн.	150000	200000

Задача 10

Розрахуйте вплив факторів на фонд оплати праці способами ланцюгових підстановок та абсолютних різниць

Таблиця 9

Показник	Значення показника	
	У минулому році	У звітному році
1. Фонд оплати праці, тис. грн.	?	?
2. Середньооблікова чисельність робітників, осіб	120	100
3. Середня кількість відпрацьованих днів одним робітником за рік	222	222
4. Середня тривалість одного робочого дня, год.	7	8,0
5. Середньочасова заробітна плата, грн.	5	4,5

Завдання 11.

Установіть відповідність між типами факторних моделей та економічними показниками:

- А. рентабельність
 Б. собівартість
 В. ціна реалізованої продукції (при визначених обсягах реалізації в натуральних вимірниках)
 Г. чистий прибуток підприємства
 Д. загальні витрати виробництва
- $y = a + b + \dots + n$
 - $y = a/b$

3. $y = a * b$
4. $y = a - b - \dots - n$
5. $y = a * b + c$

СЕМІНАР 6

Тема 1. Аналіз резервів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Тема 2. Інформаційне забезпечення і організація процесу проведення економічного аналізу

План семінару:

1. Поняття резервів та їх класифікація
2. Методика визначення величини резервів
3. Отримання інформації для проведення економічного аналізу
4. Організація процесу проведення економічного аналізу

Понятійно-категоріальний апарат: внутрішньогосподарські резерви, галузеві резерви, регіональні резерви, національні резерви, поточні резерви, перспективні резерви, передвиробничі резерви, виробничі резерви, експлуатаційні резерви, утилізаційні резерви, резерви екстенсивного типу, резерви інтенсивного типу, явні резерви, приховані резерви, спосіб порівняння при обчисленні резервів, спосіб прямого підрахунку.

Контрольні запитання:

1. Розкрити сутність резервів господарювання.
2. За якими ознаками класифікують резерви господарювання?
3. Охарактеризувати резерви за стадіями життєвого циклу.
4. Розкрити сутність резервів за місцем їх утворення.
5. Пояснити порядок розрахунку та обґрунтування розміру резервів господарювання.
6. Розкрити основні етапи методики вимірювання, оцінки та реалізації резервів.
7. Перерахувати відмінні риси між поняттями “вимірювання резервів” та “оцінка резервів”.
8. Які способи використовуються для визначення величини резервів господарювання?

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. Економічна сутність резервів як невикористаних можливостей
2. Етапи вимірювання, оцінки та використання резервів

II. Дати відповіді на тестові питання (Додаток ?):

III. Вирішити задачі:

Задача 1. Визначити резерви підприємства по випуску продукції, якщо відомо:

- для виробництва одиниці продукції фактично витрачено 25 кг сировини при нормі 22кг/од.
- фактичний обсяг продукції 600тис.од.

Задача 2. Визначити резерви зростання обсягу продукції за рахунок зміни чисельності робітників і продуктивності праці, якщо відомо:

- виробництво продукції за планом 3100 тис.грн, фактично – 3720 тис.грн.;
- чисельність виробничого персоналу становила відповідно 325 і 310 чол.

Задача 3. Розрахувати резерви зростання продуктивності праці і собівартості, використовуючи дані діяльності підприємства, наведені у табл. 1. якщо відомо:

- за рахунок заходів по оптимізації використання наявного обладнання планується додатково одержати продукції на 800 тис. грн.,
- зменшення витрат на одиницю продукції передбачається у розмірі 0,09 грн./ од.
- витрати на проведення цих заходів складають 120 тис. грн.

:

Таблиця 1

Показники	Од.виміру	Фактично у звіт.періоді
Випуск продукції	тис.грн	62500
Собівартість випуску	тис.грн	48625

Завдання 1. Пов'язати наведені принципи організації пошуку та розрахунку резервів з їх змістом. Для цього проставити ліворуч від номера відповідну літеру.

Принципи:

____1. Науковий характер. ____2. Комплексність і системність. ____3. Попередження повторного розрахунку. ____4. Забезпечення комплексності. ____5. Економічне обґрунтування. ____6. Безперервність. ____7. Оперативність. ____8. Масовість пошуку. ____9. Виявлення вузьких місць.

Зміст принципів:

А. Необхідно враховувати реальні можливості підприємства; реальний розрахунковий розмір резервів повинен бути підкріплений відповідними заходами.

Б. Передбачає всебічне виявлення резервів за всіма напрямками господарської діяльності з подальшим їх узагальненням, вміння виявляти та узагальнювати резерви з урахуванням взаємозв'язку та взаємопідпорядкованості окремих явищ.

В. Забезпечення збалансування за трьома основними моментами праці (засобів праці, предметів праці, трудових ресурсів).

Г. Базується на положеннях економічних законів.

Д. Забезпечення негайного пошуку та реалізації резервів.

Е. Залучення до пошуку резервів усіх працівників, розвиток і вдосконалення суспільних форм економічного аналізу.

Є. Уявлення взаємозв'язку, взаємодії та взаємної підпорядкованості всіх досліджуваних показників.

Ж. Виявляються ділянки виробництва, де систематично не виконуються нормативи або наявні великі втрати сировини, виробничий брак, простої техніки тощо.

Завдання 2. Пов'язати наведені вимоги, що висуваються до організації інформаційного забезпечення економічного аналізу з їх характеристикою. Для цього проставити ліворуч від номера відповідну літеру.

Вимоги:

____1. Аналітичність інформації. ____2. Об'єктивність інформації. ____3. Рациональність інформації. ____4. Єдність інформації.

Характеристика:

А. Система інформації повинна потребувати мінімум затрат на збирання, опрацювання, зберігання та використання даних.

Б. Інформація повинна бути достовірною.

В. Означає необхідність усунення відокремленості та дублювання різних джерел інформації, тобто кожне економічне явище повинно реєструватися тільки один раз.

Г. Інформація повинна відповідати потребам економічного аналізу, тобто забезпечувати надходження даних саме про ті напрями діяльності і з тією деталізацією, що необхідна для всебічного вивчення економічних явищ і процесів, виявлення впливу факторів і визначення резервів господарювання.

Завдання 3

В наявності є такі джерела інформації економічного аналізу:

- 1). Прибутковий касовий ордер;
- 2) форма 3 «звіт про рух грошових коштів»;
- 3) звітна калькуляція собівартості продукції;
- 4) бюджетний план;
- 5) інвентаризаційна відомість;
- 6) бізнес-план;
- 7) договір купівлі-продажу;
- 8) накази керівника підприємства;
- 9) акт ревізії;
- 10) бухгалтерська звітність.

Згрупувати наведені джерела інформації за трьома видами, результати оформити в таблиці:

Джерела інформації		
Планові	Облікові	Позаоблікові

Завдання 4

1. Пов'язати види наведених джерел даних для аналізу з їх характеристикою.

- А. Правова документація.
- Б. Планово-нормативна документація.
- В. Звітна документація.
- Г. Облікова документація.
- Д. Позаоблікова інформація.

1. Фіксує результати виконання бізнес-планів на певну дату.
2. Законодавча база підприємницької діяльності.
3. Усі дані, які містяться в документах бухгалтерського, статистичного та оперативного обліку.
4. Матеріали конференцій, виробничих нарад і зборів, протоколи засідань, матеріали ревізій і перевірок, довідки спостережень, обстежень, хронометражу тощо.
5. Система норм і нормативів, покладених в основу всіх показників підприємства

2. Установити відповідність між принципами організації пошуку та розрахунку резервів з їх змістом.

- А. Науковий характер.
- Б. Комплексність і системність.
- В. Безперервність
- Г. Оперативність.
- Д. Виявлення вузьких місць.

1. Передбачає всебічне виявлення резервів за всіма напрямками господарської діяльності з подальшим їх узагальненням, вміння виявляти та узагальнювати резерви з урахуванням взаємозв'язку та взаємопідпорядкованості окремих явищ.
2. Базується на положеннях економічних законів.
3. Забезпечення негайного пошуку та реалізації резервів.
4. Виявляються ділянки виробництва, де систематично не виконуються нормативи або наявні великі втрати сировини, виробничий брак, простої техніки тощо.
5. Виявляти резерви потрібно планомірно, систематично, щоденно

3. Пов'язати наведені вимоги, що висуваються до організації інформаційного забезпечення економічного аналізу з їх характеристикою.

- А. Аналітичність інформації.
- Б. Об'єктивність інформації.
- В. Раціональність інформації.
- Г. Єдність інформації
- Д. Оперативність інформації

1. Система інформації повинна потребувати мінімум затрат на збирання, опрацювання, зберігання та використання даних.
2. Інформація повинна бути достовірною.
3. Означає необхідність усунення відокремленості та дублювання різних джерел інформації, тобто кожне економічне явище повинно реєструватися тільки один раз.
4. Інформація повинна відповідати потребам економічного аналізу, тобто забезпечувати надходження даних саме про ті напрями діяльності і з тією деталізацією, що необхідна для всебічного вивчення економічних явищ і процесів, виявлення впливу факторів і визначення резервів господарювання.
5. Інформація повинна бути надана внутрішнім користувачам, зокрема керівництву, на першу вимогу

ЗРАЗОК ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ПО І МОДУЛЮ

ВАРІАНТ -1

1. *Дайте визначення наступним термінам:* економічний аналіз, факторний аналіз, групування
2. *Дайте розгорнуту відповідь на теоретичне питання:* Охарактеризуйте види економічного аналізу
3. *Дайте відповіді на тестові питання:*
4. Визначити, якими величинами є наведені нижче показники (абсолютні, відносні чи середні величини), вказати вид відносних величин (базові чи ланцюгові, відносні величини виконання плану, структури, координації, інтенсивності, ефективності).

Показники	Вид величини-
Середньорічна чисельність працівників	
Питома вага менеджерів в загальній чисельності працівників	
Тривалість обороту дебіторської заборгованості	
Збиток підприємства	
Чистий прибуток підприємства на 1 грн. затрат	
Відсоток виконання договорів із постачання сировини	
Продуктивність одного робітника	
Частка підприємств великого бізнесу в регіоні	
Коефіцієнт фінансової залежності	
Темп зростання обсягу виробництва продукції	
Споживання сировини на виробничі потреби	
Співвідношення оборотних і необоротних активів	
Рентабельність продукції	
Обсяг виробленої продукції	
Середня заробітна плата за рік	

4. *Розв'яжіть задачу:*

Розрахуйте вплив факторів на фонд оплати праці способами ланцюгових підстановок та абсолютних різниць

Показник	Значення показника	
	У минулому році	У звітному році
1. Фонд оплати праці, тис. грн.		
2. Середньооблікова чисельність робітників, осіб	150	140
3. Середня кількість відпрацьованих днів одним робітником за рік	202	200
4. Середня тривалість робочого дня, год.	7,4	7,8
5. Середньогодинна заробітна плата, грн.	15	14,5

МОДУЛЬ 2 «Аналіз виробництва і реалізації продукції та оцінка ресурсозабезпечення підприємства»

ПЕРЕЛІК І ЗМІСТ ТЕМ

ЛЕКЦІЯ 6-7

ТЕМА 1. Аналіз виробництва та реалізації продукції

ТЕМА 2. Аналіз асортименту, якості та структури виробництва продукції

План лекції

1. Завдання та етапи аналізу виробництва і реалізації продукції
2. Дослідження динаміки і виконання плану виробництва та реалізації продукції
3. Визначення асортименту і структури продукції
4. Аналіз якості виробленої продукції
5. Аналіз ритмічності роботи підприємства
6. Аналіз факторів і резервів зростання виробництва і реалізації продукції

Рекомендована література: [1-6, 12, 16]

ЛЕКЦІЯ 8

ТЕМА: Аналіз використання трудових ресурсів підприємства

План лекції

1. Аналіз забезпеченості підприємства персоналом
2. Аналіз використання фонду робочого часу
3. Аналіз продуктивності праці та трудомісткості продукції
4. Аналіз фонду заробітної плати та ефективності його використання

Рекомендована література: [1-8, 15]

ЛЕКЦІЯ 9-10

ТЕМА1 : Аналіз використання основних засобів та нематеріальних ресурсів

ТЕМА 2. Аналіз забезпеченості та використання матеріальних ресурсів підприємства

План лекції

1. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами
2. Аналіз інтенсивності та ефективності використання основних засобів
3. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними запасами
4. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів

Рекомендована література: [1-5, 17]

Семінар 7-8.

Аналіз виробництва та реалізації продукції

План семінару

1. Завдання та етапи аналізу виробництва і реалізації продукції
2. Дослідження динаміки і виконання плану виробництва та реалізації продукції
3. Визначення асортименту і структури продукції
4. Аналіз якості виробленої продукції
5. Аналіз ритмічності роботи підприємства
6. Аналіз факторів і резервів зростання виробництва і реалізації продукції

Понятійно-категоріальний апарат: асортимент, структура та номенклатура продукції, структурні зрушення, асортиментні зрушення, методи оцінки виконання плану за асортиментом (за найменшим та середнім відсотком, за питомою вагою), коефіцієнт асортиментності, якість продукції, узагальнюючі, індивідуальні та непрямі показники якості продукції середній коефіцієнт сортності, рекламація, ритмічність випуску продукції, ритмічність виробництва, коефіцієнти ритмічності, аритмічності, варіації.

Контрольні запитання:

1. Пояснити, в чому полягає складність проведення аналізу організаційно-технічного рівня господарювання.
2. Охарактеризувати значення та завдання аналізу виробництва та реалізації продукції.
3. Назвати види джерел інформації, необхідної для аналізу виробництва та реалізації продукції.
4. Вказати послідовність проведення аналізу обсягів і структури виробництва продукції.
5. Обґрунтувати необхідність проведення та послідовність аналізу якості продукції.
6. Вказати послідовність проведення аналізу ритмічності виробництва.
7. Обґрунтувати необхідність проведення аналізу виконання договірних зобов'язань і реалізації продукції.
8. Охарактеризувати порядок вивчення резервів збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції.

Теми рефератів та доповідей:

1. Дослідити головні завдання та етапи проведення маркетингового аналізу
2. Визначити оптимальні резерви зростання обсягів виробництва на українських підприємствах харчової промисловості в умовах економії ресурсів (обрати галузь самостійно)

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. Етапи аналізу виконання договірних зобов'язань.
2. Фактори, що впливають на обсяг реалізації продукції

II. Написати реферат.

III Розв'язати задачі.

Задача 1

Таблиця 1.

Вихідні дані:

Підприємство	Виріб А		Виріб Б		Виріб В		Виріб Г	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
Альфа	20	38	38	38	20	17	18	20
Бета	27	33	42	52	23	24	19	19
Зет	22	29	32	44	13	16	10	25
Гамма	28	33	36	53	18	21	1	13

Завдання: Провести аналіз та заповнити таблиці:

Таблиця 2.

Динаміка виробництва та реалізації продукції підприємства

Виріб	Обсяг виробництва, шт.		Абсолютне відхилення +/-	Темпи зростання, %	Темп приросту, %
А					
Б					
В					
Г					
Разом					

Таблиця 3.

Дані про виконання плану за асортиментом

Продукція	Обсяг виробництва, шт		Структура, %		Виконання плану, %	Відхилення пунктів структури, +/-	Зараховується у виконання плану, тис. грн.
	план	факт	план	факт			
А							
Б							
В							
Г*							
Д*	–	29					
Разом							

Г – нова продукція

Д – застарілий вид продукції;

Визначити: Коефіцієнт виконання плану за асортиментом та Коефіцієнт оновлення продукції.

Висновки: Отже, план виробництва продукції в цілому виконаний на _____ що свідчить про покращення діяльності підприємства. Разом з тим ступінь виконання плану за різними видами продукції відрізняється. Так по продукції _____ план за асортиментом виконаний лише на _____, а по продукції _____ значно перевиконаний – відповідно, на _____ %. При цьому збільшилася питома вага продукції _____ у загальному обсязі виробництва, відповідно на _____ пунктів структури. Можливими причинами невиконання плану є порушення графіку та обсягів постачання сировини, матеріалів, комплектуючих, недоліки в організації виробництва, помилки у плануванні тощо.

У наведеному прикладі планувалося оновлення асортименту на _____ (____), але фактично обсяг оновленої продукції з урахуванням обсягів випуску становив менше _____ (____). Суттєвим недоліком є те, що підприємство продовжувало виробляти застарілу продукцію.

Задача 2.**Провести аналіз якості продукції за даними таблиці 4.**

Таблиця 4.

Дані обсягу виробництва продукції за сортами

Сорт продукції	Ціна за 1 продукції,	Обсяг виробництва продукції, тис. од.	Вартість обсягу виробництва, тис. грн.
----------------	----------------------	---------------------------------------	--

	грн.	план	факт	план	факт	за ціною 1 сорту	
						план	факт
I	25,0	7,3	9,7				
II	23,0	10,7	11,3				
III	17,0	10,5	9,4				
Разом	X						

Визначити: Плановий коефіцієнт сортності, фактичний коефіцієнт сортності, середньозважену ціну (планову та за фактом)

Висновки: Отже, за даними таблиці фактичний коефіцієнт сортності _____ планового на _____. Відповідно план за якістю виконано на _____ (_____). Середньозважена ціна за планом склала _____ грн., що _____ грн. _____ середньозваженої ціни фактичної.

Задача 3.

Провести аналіз ритмічності виробництва на підприємстві за даними таблиці 5.

Таблиця 5.

Аналіз ритмічності виробництва

Декад місяця	Обсяг виробництва, грн.		Питома вага, %		Виконання плану, %	Зараховується в рахунок виконання плану	
	план	факт	план	факт		грн.	%
1	2310	2213					
2	2420	2490					
3	2140	2650					
Разом							

Визначити: коефіцієнт ритмічності, коефіцієнт аритмічності.

Зробити відповідні висновки: Аналізуючи дані таблиці 5 можна зробити висновок, що фактичний обсяг виробництва був більший за плановий на _____%, що склало _____ грн. При цьому фактична структура виробництва за декадами місяця значно змінилася в порівнянні з плановою. Так у _____ декадах план недовиконано на _____, за _____-тю – перевиконано на _____. За рахунок цього у виконання плану зараховано _____ % від загального обсягу виробництва.

IV. Дати відповіді на тестові питання (Додаток ?)

Семінар 9.

Аналіз використання трудових ресурсів підприємства

План семінару:

1. Аналіз забезпеченості підприємства персоналом
2. Аналіз використання фонду робочого часу
3. Аналіз продуктивності праці та трудомісткості продукції
4. Аналіз фонду заробітної плати та ефективності його використання

Понятійно-категоріальний апарат: баланс робочого часу, корисний фонд робочого часу, методи визначення необхідної кількості основних працівників (за трудомісткістю робіт, за нормами виробітку, за робочими місцями на підставі норм обслуговування агрегатів), виробнича програма, методи визначення необхідної кількості допоміжних працівників (за

трудомісткістю робіт, за нормами обслуговування, за кількістю робочих місць), норма обслуговування, коефіцієнт зміни трудомісткості, коефіцієнт виконання норм, потреба у працівниках у зв'язку з приростом чисельності, потреба у працівниках на заміну планованого збитку, потреба у працівниках для відшкодування втрат від плинності кадрів, потреба у працівниках у зв'язку з вибуттям, норма часу, норматив чисельності, норма навантаження, норма часу обслуговування, норма обслуговування.

Контрольні запитання:

1. Назвіть основні методи визначення необхідної кількості основних та допоміжних працівників.
2. Наведіть коротку характеристику методів обчислення необхідної кількості основних працівників – за трудомісткістю робіт, за нормами виробітку, за робочими місцями на підставі норм обслуговування агрегатів. Наведіть основні переваги і недоліки застосування даних методів.
3. Що таке баланс робочого часу? Які основні етапи його складання?
4. В чому полягає метод розрахунку необхідної кількості працівників за нормами виробітку? Які його основні етапи розрахунку?
5. Які основні особливості використання методу обчислення необхідної кількості працівників за кількістю робочих місць? За якими переважно посадами застосовується даний метод?
6. Охарактеризуйте основні етапи визначення планової чисельності основних працівників.
7. На основі чого складають нормативи планової чисельності службовців, обслуговуючого персоналу, працівників воєнізованої та вахтерської охорони, пожежної охорони?
8. З якою метою здійснюють розрахунок додаткової потреби у працівниках на підприємстві?
9. Назвіть основні джерела забезпечення додаткової потреби в робочих кадрах.

Теми рефератів та доповідей:

1. Сучасний ринок праці в Україні: тенденції та прогнози.
2. Застосування методів визначення необхідної кількості працівників на сучасних підприємствах України.

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. Методика розрахунку чисельності окремих категорій працівників
2. Планування чисельності інших категорій промислово-виробничого персоналу

II. Розв'язати задачі:

Задача 1

Продуктивність праці одного працівника магазину "Книгарня" за звітний період збільшилась у 1,7 разу. Індекс трудомісткості товарообороту становив 1,08, індекс цін на товари — 1,4. Як зміниться продуктивність праці працівників з урахуванням зазначених факторів?

Задача 3.

Оцінити виконання плану фонду оплати праці витрат виробничого підприємства за місяць, коли відомо:

Таблиця 1

Показники	Вихідні дані	
	За планом	Фактично
Витрати на оплату праці тис.грн	150	141
Обсяг виробництва, тис.грн	11200	10800

Задача 4.

Підприємство з виробництва заморожених овочів бажає провести аналіз рівня мотивації своїх робітників. Для цього керівництво підприємства вирішило провести порівняльний аналіз з підприємством - конкурентом, яке має аналогічне виробництво щодо інтенсивності праці. Продуктивність праці одного працюючого на цьому виробництві – 200 кг. Заробітна плата знаходиться на рівні підприємства, що проводить дослідження. Необхідно провести аналітичні розрахунки для оцінки середньомісячної продуктивності праці підприємства, якщо відомо, що виробництво продукції здійснюють три дільниці. Вихідні дані для розрахунку наведені в табл.

Таблиця

Кількість робітників підприємства цеху виробництва заморожених овочів та їх продуктивність праці за місяць (тис.кг.)

№ дільниць робочих груп	Продуктивність праці за місяць, тис.кг. (а)	Кількість робітників, чол. (в)	Всього вироблено виробів за місяць, тис.кг. (а*в)
1	220	15	3300
2	271	16	4336
3	309	21	6489
Разом	—	52	14125

Задача 5.

За вихідними даними табл. 3 треба розрахувати середньорічну зарплату працівників підприємства.

Таблиця 3

Фонд оплати праці і середня заробітна підприємства

Підрозділ	Середня заробітна плата за рік, тис.грн/люд.	Фонд оплати праці, тис.грн
1	25,0	150,0
2	29,0	290,0
Разом по підрозділах	—	440,0

Задача 6..

На основі наведених даних проаналізувати динаміку середньомісячної заробітної плати по підприємству в цілому.

Таблиця 5

Вихідні дані до завдання

Варі	Базовий період						Звітний період					
	цех 1		цех 2		Цех 3		цех 1		цех 2		цех 3	
	СЗП	Ч	СЗП	Ч	СЗП	Ч	СЗП	ФОП	СЗП	ФОП	СЗП	ФОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1600	300	1600	306	1600	291	1600	30150	1600	37400	1600	53200
2	1600	301	1590	302	1590	290	1590	34600	1590	39375	1590	50940
3	1590	290	1450	301	1450	295	1450	35875	1450	39600	1450	51506
4	1450	315	1500	300	1500	296	1500	37620	1500	42750	1500	52725
5	1500	305	1520	298	1520	298	1520	30100	1520	42550	1520	53070
6	1520	308	1560	295	1600	288	1560	30672	1560	39083	1560	54150
7	1600	295	1600	294	1590	287	1600	32120	1600	43475	1600	59000
8	1610	300	1600	299	1450	285	1600	30000	1600	43700	1600	59295

9	1620	314	1590	304	1500	269	1590	31920	1590	45741	1590	59590
10	1590	311	1600	301	1520	279	1450	31977	1450	46800	1450	59885

СЗП — середня заробітна платня; ФОП — фонд оплати праці; Ч — чисельність робітників.

Задача 7.

Проаналізувати вплив зміни чисельності промислово – виробничого персоналу і середньої заробітної плати на відхилення фактичного фонду заробітної плати від планового згідно з приведеними даними в табл. 6.

Таблиця 6

Показники	Умовні позначення	За планом	Фактично
Фонд заробітної плати виробничого персоналу, тис. грн.	ЗП	906750	920295
Середньорічна чисельність промислово – виробничого персоналу, чол.	ПВП	465	459
Середньорічна заробітна плата одного робітника, грн.	Сзп	1950	2005

Результати відобразити у табл. 7. Зробити висновки.

Таблиця 7

Показники	Умовні позначення	Зміна середньої заробітної плати
Загальна зміна фонду заробітної плати виробничого персоналу, тис. грн.	ΔЗП	
Зміна фонду заробітної плати за рахунок чисельності виробничого персоналу, грн.	Δ ЗП птч	
Зміна фонду заробітної плати одного робітника, грн.	ΔЗП сзп	

Задача 8

Число робітників у базовому періоді 100, у звітному – 120 чол. Річна продуктивність праці, відповідно, 2000 грн. і 3000 грн / чол. Визначити обсяги виробництва в обох періодах та вплив факторів на їх зміни.

Завдання 9.

Установіть відповідність між порядком розрахунку економічних показників, що характеризують стан, рух та ефективність використання трудових ресурсів підприємства:

- А. трудомісткість
- Б. коефіцієнт обороту з приймання
- В. коефіцієнт плинності
- Г. продуктивність
- Д. коефіцієнт обороту з вибуття (звільнення)

1. Відношення чисельності працівників, які вибули до середньоспискової чисельності.
2. Відношення чисельності працівників, які вибули за період (за власним бажанням і порушенням трудової дисципліни), до середньоспискової чисельності працюючих.
3. Відношення прийнятих працівників, до середньоспискової чисельності працюючих за той же період.
4. Кількість продукції, яку виробляє робітник за одиницю часу.

5. Кількість часу, що витрачається на виготовлення одиниці продукції.

СЕМІНАР 10.

Аналіз використання основних засобів та нематеріальних активів підприємства

План

1. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами
2. Аналіз інтенсивності та ефективності використання основних засобів

Понятійно-категоріальний апарат: активна частина основних засобів, пасивна частина основних засобів, нематеріальні активи, коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт приросту, коефіцієнт використання наявного обладнання, коефіцієнт використання встановленого обладнання, фондоозброєність, фондомісткість, фондодідача, коефіцієнт завантаження, виробнича потужність підприємства.

Контрольні запитання:

1. Розкрити значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів.
2. Охарактеризувати етапи проведення аналізу ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів.
3. Перерахувати показники, що використовуються для аналізу ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів.

Завдання для самостійної роботи

І.Розв'язати задачі:

Завдання 1. Розрахувати необхідні показники на основі даних фінансової звітності (Додаток Б,В) та провести їх аналіз. Розробити пропозиції по вдосконаленню господарської діяльності підприємства.

Завдання 2. На основі показників фінансової звітності (Додаток Б,В) розрахувати коефіцієнти ефективності використання основних засобів (ОЗ).

Таблиця 1

Оцінка ефективності використання ресурсів підприємства

№	Показники	201n p.	201(n+1) p.	201(n+1) p. до 201n p.,%
1	Середньоспискова чисельність працюючих, чол.	231	250	
2	Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.			
3	Вартість нематеріальних активів			
4	Матеріальні витрати, тис. грн.			
5	Продуктивність праці, тис. грн.			
6	Трудовісткість господарської діяльності			
7	Продукція на 1 грн. оплати праці			
8	Фондовідача			
9	Фондомісткість			
10	Фондоозброєність, тис. грн.			

Завдання 3.

Установіть відповідність між порядком розрахунку економічних показників, що характеризують стан та рух основних виробничих фондів (ОВФ):

- А. Фондоозброєність
- Б. Фондомісткість
- В. Фондовіддача
- Г. Коефіцієнт зносу
- Д. Коефіцієнт вибуття

1. Співвідношення суми зносу та первісної вартості ОВФ
2. Співвідношення вартості ОВФ та чисельності персоналу
3. Співвідношення вартості ОВФ та вартості виробленої продукції
4. Співвідношення вартості виробленої продукції та вартості ОВФ
5. Співвідношення вартості ОВФ, що вибули та вартості ОВФ на початок періоду

СЕМІНАР 11.**Аналіз забезпеченості та використання матеріальних ресурсів підприємства***План*

1. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними запасами
2. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів

Понятійно-категоріальний апарат: коефіцієнт забезпеченості матеріальними запасами, коефіцієнт ритмічності поставок матеріальних запасів, коефіцієнт варіації, матеріаломісткість продукції, матеріаловіддача, питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, коефіцієнт використання матеріалів;

Контрольні запитання:

1. Розкрити значення та завдання аналізу матеріальних ресурсів.
2. Охарактеризувати етапи проведення аналізу матеріальних ресурсів.
3. Назвати основні показники ефективності використання матеріальних ресурсів.
4. Які фактори впливають на зміну матеріаломісткості продукції і суми матеріальних витрат?

Завдання для самостійної роботи*I. Розв'язати задачі:*

Задача 1. На основі даних фінансової звітності (Додаток Б,В), розрахувати наступні показники:

Таблиця. Узагальнюючі показники ефективності використання матеріальних ресурсів

№ з/п	Показники	Алгоритм розрахунку	Умовні позначення
1	Матеріаломісткість продукції	$M_M = M / ВП$	M_M – матеріаломісткість продукції M – сума матеріальних витрат, тис. грн. $ВП$ – обсяг продукції (робіт, послуг), тис. грн.

2	Матеріаловіддача	$M_B = ВП / M$	M_B – матеріаловіддача
3	Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції	$MB = M / C \times 100$	MB – питома вага матеріальних витрат в собівартості продукції, % C – повна собівартість продукції (робіт, послуг), тис. грн.
4	Коефіцієнт використання матеріалів	$K_{BM} = M_{\phi} / M_{UM}$	K_{BM} – коефіцієнт використання матеріалів M_{ϕ} – сума фактичних матеріальних витрат, тис. грн. M_{UM} – умовна величина матеріальних витрат, розрахована виходячи з планових калькуляцій і фактичного випуску та асортименту продукції, тис. грн.

Запропонувати мінімум 5 напрямів оптимізації забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.

Задача 2.

За даними таблиці провести аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами.

Таблиця. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами

Продукція	Од. виміру	Планова потреба, тис. грн.	Інтервал поставки, дні	Фактично надійшло, тис. грн.	Середньодобове споживання	Забезпеченість, днів	Відхилення	
							у днях	від заг. потреби
А	шт	93	3	96				
Б	м	60	7	52				
В	кг	51	12	40				

Завдання 3.

Установіть відповідність між порядком розрахунку економічних показників, що характеризують стан, рух та ефективність використання матеріальних ресурсів підприємства:

- А. матеріаломісткість
- Б. матеріаловіддача
- В. Коефіцієнт використання матеріалів
- Г. Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції
- Д. коефіцієнт забезпеченості матеріальними ресурсами

1. відношення суми матеріальних ресурсів за укладеними договорами до потреби в матеріальних ресурсах;
2. Відношення суми матеріальних витрат до вартості випущеної продукції
3. відношення вартості випущеної продукції до суми матеріальних витрат на її виробництво .
4. Відношення суми матеріальних ресурсів до повної собівартості випущеної продукції.
5. співвідношення суми фактичних матеріальних витрат до умовної величини матеріальних витрат, розрахована виходячи з планових калькуляцій і фактичного випуску та асортименту продукції

ЗРАЗОК ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ №2

ВАРІАНТ -1

1. Дайте визначення наступним термінам: фондівдача, пасивна частина основних засобів, продуктивність праці

2. Дайте розгорнуту відповідь на теоретичне питання: Охарактеризуйте основні резерви зростання обсягів виробництва та реалізації

3. Дайте відповіді на тестові питання:

4. Розв'яжіть задачу:

Провести аналіз сортності продукції (заповнити таблицю, розрахувати середній коефіцієнт сортності)

Аналіз сортності вафлей „Лимонні”

Сорт продукції	Ціна за кг, грн.	Випущено продукції, кг		Вартість випуску, грн.			
		план	факт	план	факт	За ціною вищого сорту	
						план	факт
Вищий	41,9	1100	1200				
I	39,3	290	270				
II	37,1	200	250				
Всього	-						

МОДУЛЬ 3 «Аналіз виробництва і реалізації продукції та оцінка ресурсозабезпечення підприємства»

ПЕРЕЛІК І ЗМІСТ ТЕМ

ЛЕКЦІЯ 11

ТЕМА 1. Аналіз витрат на виробництво продукції

ТЕМА 2. Оцінка собівартості реалізованої продукції

План лекції

1. Зміст та завдання аналізу витрат на виробництво продукції
2. Аналіз загальної суми та структури витрат на виробництво продукції
3. Особливості аналізу собівартості продукції. Оцінка прямих та непрямих витрат
4. Застосування ФВА-аналізу при аналізі витрат на виробництво.
5. Дослідження та розрахунок резервів зниження собівартості продукції

Рекомендована література: [4-12]

ЛЕКЦІЯ 12-13

ТЕМА: Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

План лекції

1. Зміст та завдання аналізу фінансових результатів діяльності підприємства
2. Порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства
3. Оцінка динаміки, структури та якості фінансових результатів
4. Визначення фінансових результатів за різними видами діяльності
5. Аналіз рентабельності діяльності підприємства
6. Особливості проведення CVP-аналізу («витрати-обсяг-прибуток»)
7. Дослідження резервів зростання прибутку та рентабельності підприємства

Рекомендована література: [5, 8, 12, 18]

ЛЕКЦІЯ 14-15

ТЕМА1: Аналіз фінансового стану підприємств

План лекції

1. Зміст та завдання аналізу фінансового стану підприємства
2. Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства
3. Оцінка показників ліквідності та платоспроможності підприємства. Формування балансу ліквідності підприємства.
4. Типи фінансової стійкості та порядок їх визначення. Оцінка показників фінансової стійкості підприємства
5. Аналіз показників ділової активності підприємства

Рекомендована література: [1-9]

ЛЕКЦІЯ 16

ТЕМА1 : Система інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності підприємства

Тема 2. Проведення аналітичних досліджень в умовах застосування комп'ютерних технологій.

План лекції

1. Етапи організації та інформаційна база проведення економічного аналізу
2. Порядок графічного оформлення результатів економічного аналізу
3. Інформаційні системи та технології при проведенні аналітичних досліджень
4. Використання програмного забезпечення при проведенні економічного аналізу

Рекомендована література: [5-11]

Семінар 12.

ТЕМА 1. Аналіз витрат на виробництво продукції

ТЕМА 2. Оцінка собівартості реалізованої продукції

План семінару

1. Зміст та завдання аналізу витрат на виробництво продукції
2. Аналіз загальної суми та структури витрат на виробництво продукції
3. Особливості аналізу собівартості продукції. Оцінка прямих та непрямих витрат
4. Застосування ФВА-аналізу при аналізі витрат на виробництво.
5. Дослідження та розрахунок резервів зниження собівартості продукції

Рекомендована література: [4-12]

Понятійно-категоріальний апарат: ФВА-аналіз, собівартість, операційні витрати, фінансові витрати, інвестиційні витрати надзвичайні витрати.

Контрольні запитання:

1. Які показники розраховуються в економічному аналізі при дослідженні собівартості продукції?
2. Що є завданням і об'єктом аналізу витрат підприємства.
3. Обґрунтувати послідовність та етапи аналізу собівартості продукції. Постійних та змінних витрат
4. Дослідити особливості факторного аналізу собівартості продукції.
5. В чому полягає сутність та етапи проведення ФВА-аналізу?

Теми рефератів та доповідей:

1. Сутність та економічний зміст поняття «ФВА аналіз» та досвід його застосування в українських реаліях
2. Резерви зниження собівартості продукції підприємства

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. *Фактори, що впливають на собівартість продукції*

II. Написати реферат.

III Розв'язати задачі.

Завдання 1.

1. Установіть відповідність між видами витрат підприємства та видами діяльності, до яких вони відносяться :

А. основна Б. фінансова В. інвестиційна Г. надзвичайна Д. інноваційна	1. витрати на збут 2. витрати на розробку унікального виду продукції

3. сплачені відсотки за кредит
4. сплачена вартість придбаного обладнання;
5. витрати на ремонт приміщення, яке постраждало від пожежі.

Семінар 13-14

ТЕМА: Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

План семінару

1. Зміст та завдання аналізу фінансових результатів діяльності підприємства
2. Порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства
3. Оцінка динаміки, структури та якості фінансових результатів
4. Визначення фінансових результатів за різними видами діяльності
5. Аналіз рентабельності діяльності підприємства
6. Особливості проведення CVP-аналізу («витрати-обсяг-прибуток»)
7. Дослідження резервів зростання прибутку та факторів діяльності підприємства

Рекомендована література: [5, 8, 12, 18]

Понятійно-категоріальний апарат: *рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг,) рентабельність господарської діяльності, рентабельність підприємства, чиста рентабельність виручки від реалізації продукції, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, CVP-аналіз.*

Контрольні запитання:

1. Які показники розраховуються в економічному аналізі при дослідженні фінансових результатів підприємства?
2. Що є завданням і об'єктом аналізу фінансових результатів.
3. Обґрунтувати послідовність та етапи аналізу обсягів, динаміки та структури фінансових результатів.
4. Дослідити особливості факторного аналізу фінансових результатів від різних видів діяльності.
5. В чому полягає сутність та етапи проведення CVP-аналізу?
6. Розкрити сутність та відмінності показників рентабельності підприємства та рентабельності продукції? Чи може бути рентабельна господарська діяльність підприємства при збитковій реалізації продукції?
7. Що таке «фінансовий леверидж»?

Теми рефератів та доповідей:

1. Сутність та економічний зміст поняття «леверидж»
2. Резерви зростання рентабельності господарської діяльності підприємства

Завдання для самостійної роботи

I. Законспектувати матеріал по наступним питанням:

1. *фактори, що впливають на обсяг реалізації продукції*

II. Написати реферат.

III Розв'язати задачі.

Завдання 1.

Підприємство по виробництву виробничого обладнання (фризерувальних станків) планує продаж 1 станка за ціною реалізації 1000грн. Розрахуйте прибуток, який одержить підприємство протягом року за умови реалізації 600 станків. При цьому, постійні витрати, які не залежать від змін обсягу продажу, становлять 180 тис. Грн., а змінні витрати —580 грн. На одиницю продукції.

Який прибуток зможе одержати підприємство за умови збільшення постійних витрат на 150 тис.грн.? Яку кількість фрезерувальних станків за цих умов треба продати, щоб отримати не менше 250 тис.грн. прибутку? За умови, що ціни та змінні витрати залишаються незмінними.

Задачу виконати графічним та аналітичним методом, використовуючи CVP-аналіз

Завдання 2.

Установіть відповідність між видами доходів підприємства та видами діяльності, до яких вони відносяться :

А. основна Б. фінансова В. інвестиційна Г. надзвичайна Д. інноваційна	1. отримані дивіденди 2. дохід від реалізації устаткування, що було у використанні на підприємстві; 3. виручка від реалізації продукції власного виробництва 4. відшкодування збитків страховою компанією від стихійного лиха 5. дохід від використання авторських прав на винахід, що належать підприємству.

Семінар 15-16

ТЕМА: Аналіз фінансового стану підприємств

План семінару

1. Зміст та завдання аналізу фінансового стану підприємства
2. Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства
3. Оцінка показників ліквідності та платоспроможності підприємства. Формування балансу ліквідності підприємства.
4. Типи фінансової стійкості та порядок їх визначення. Оцінка показників фінансової стійкості підприємства
5. Аналіз показників ділової активності підприємства

Рекомендована література: [1-9]

Понятійно-категоріальний апарат: *фінансова стійкість, абсолютно стійкий фінансовий стан, нормальний фінансовий стан, нестійкий (передкризовий фінансовий стан), кризовий фінансовий стан, стійкість капіталу, ресурсна стійкість, стійкість управління, оборотність активів, капіталу, ділова активність, тривалість обороту.*

Теми рефератів та доповідей:

1. Завдання та етапи проведення оцінки фінансової стійкості
2. Оптимізація фінансової незалежності підприємства в умовах кризи.
3. Резерви зростання фінансової стійкості на вітчизняних промислових підприємствах (обрати галузь самостійно)

Завдання для самостійної роботи

I. Вирішити тестові завдання :

II. Написати реферат.

III Розв'язати задачі.

Завдання 1.

На основі фінансової звітності наведеної в додатку, провести аналіз ліквідності та побудувати баланс ліквідності підприємства за наступними таблицями

Таблиця 1. Групування активів підприємства

Групи	Умовне позначення	Сума рядків балансу	Характеристика
Високо-ліквідні	A ₁	Р 220 – Р 240	Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції
Швидко-ліквідні	A ₂	Р 150 – Р 210	Дебіторська заборгованість, яка буде погашена за умовами договорів
Повільно-ліквідні	A ₃	Р 100 – Р 140, Р 250	Запаси (сировина й матеріали, незавершене виробництво тощо) та інші оборотні активи (зокрема, дебіторська заборгованість, строк сплати якої минув)
Важко-ліквідні	A ₄	Р 080	Активи, що передбачено використовувати більше одного року(або операційного циклу, якщо він перевищує рік)
Примітка: Р 220 – рядок 220			

Таблиця 2. Групування зобов'язань підприємства

Групи	Умовне позначення	Сума рядків балансу	Характеристика
Найбільш термінові	П ₁	Р 530 – Р 610	Поточні зобов'язання за розрахунками
Коротко-строкові	П ₂	Р 500 – Р 520	Короткострокові кредити та позикові кошти
Довгострокові	П ₃	Р 480	Довгострокові зобов'язання
Постійні	П ₄	Р 380, Р 430	Зобов'язання перед власниками з формування власного капіталу

Примітка: за окремими методиками пропонується забезпечених виплат персоналу і інші забезпечення включати до короткострокових зобов'язань.

Баланс підприємства вважають абсолютно ліквідним, якщо виконуються наступні співвідношення:

$$A_1 \geq P_1, A_2 \geq P_2, A_3 \geq P_3, A_4 \leq P_4$$

Таблиця 3. Аналіз ліквідності балансу, тис. грн.

№ з/п	Групи активів	На початок періоду	На кінець періоду	Групи зобов'язань	На початок періоду	На кінець періоду	Платіжний надлишок або нестача	
							на початок періоду	на кінець періоду
1	A ₁			П ₁				
2	A ₂			П ₂				
3	A ₃			П ₃				
4	A ₄			П ₄				
Баланс				х			—	—

Завдання 2.

Визначити тип фінансової стійкості підприємства за даними фінансової звітності наведеної в Додатку Г, використовуючи наступну методику розрахунку:

Методика визначення типів фінансової стійкості підприємства

Система умов	Фінансова стійкість			
	Абсолютна стійкість фінансового стану	Нормальна стійкість фінансового стану	Нестійкий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан
	$+H_B$	$-H_B$	$-H_B$	$-H_B$
	$H_B = Z_B$	$+H_D$	$-H_D$	$-H_D$
	—	$H_D = Z_B$	$+H_3$	$-H_3$
	—	—	$H_3 = Z_B$	—

Завдання 3.

1. Установіть відповідність між активами підприємства та рівнем їх ліквідності :

- А. високоліквідні
- Б. швидколіквідні
- В. повільноліквідні
- Г. важколіквідні
- Д. абсолютно ліквідні (100%)

1. готівка в касі;
2. дебіторська заборгованість;
3. будівлі та споруди;
4. незавершене виробництво;
5. поточні фінансові інвестиції

2. Установіть відповідність між пасивами підприємства та строками їх погашення :

- А. найбільш термінові
- Б. короткострокові
- В. довгострокові
- Г. постійні
- Д. безстрокові (100%)

1. статутний капітал
2. поточні зобов'язання з оплати праці
3. короткострокові кредити банків;
4. неоплачений капітал
5. довгострокові кредити банків

3. Установіть відповідність між групами показників діяльності підприємства та їх складовими показниками:

- А. показники прибутковості;
- Б. показники ефективності управління підприємством;
- В. показники ділової активності підприємства;
- Г. показники ліквідності
- Д. показники фінансової незалежності

1. рентабельність активів підприємства, власного капіталу, фондів;
2. коефіцієнт оборотності активів;
3. віддача власного капіталу;
4. коефіцієнт поточної ліквідності;
5. коефіцієнт автономії;

Семінар 17

ТЕМА1 : Система інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності підприємства

Тема 2. Проведення аналітичних досліджень в умовах застосування комп'ютерних технологій.

План семінару

1. Етапи організації та інформаційна база проведення економічного аналізу
2. Порядок графічного оформлення результатів економічного аналізу
3. Інформаційні системи та технології при проведенні аналітичних досліджень
4. Використання програмного забезпечення при проведенні економічного аналізу

Рекомендована література: [5-11]

Понятійно-категоріальний апарат: *система економічної інформації, планова інформація, облікова інформація, поза облікова інформація, комплексний план аналізу.*

Контрольні запитання:

1. З якою метою використовуються інформаційні технології при проведенні економічного аналізу?
2. Назвати основні переваги та недоліки використання автоматизованої системи проведення економічного аналізу.
3. Який чином повинно бути організоване автоматизоване робоче місце аналітика.
4. Які вимоги висуваються до програмного забезпечення в економічному аналізі?
5. Охарактеризувати найбільш розповсюджені аналітичні програми, які використовуються в аналітичних дослідженнях.

Завдання для самостійної роботи

I. Написати реферат на тему

- Сучасне програмне забезпечення проведення аналітичних досліджень;
- Переваги та недоліки застосування автоматизованої системи аналітичних досліджень.

II Скласти звіт про фінансові результати на основі наступної інформації:

- А) Виручка від реалізації становить 150 тис грн.
 - Б) Собівартість реалізованої продукції становить 92 тис грн.
 - В) Адміністративні витрати та витрати на збут становлять 3 тис та 15 тис відповідно
 - Г) Протягом звітного періоду інші операційні витрати становили 0,5 тис
 - Д) За звітний період п-во отримало відсотки за розміщення депозиту – 5 тис грн., а також дохід від відсотки від акцій іншого підприємства – 2 тис
- Визначити чистий прибуток.

ЗРАЗОК ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ПО 3 МОДУЛЮ**ВАРІАНТ -1**

- 1. Дайте визначення наступним термінам:** фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність
- 2. Дайте розгорнуту відповідь на теоретичне питання:** Охарактеризуйте типи фінансової стійкості підприємства
- 3. Дайте відповіді на тестові питання:**
- 4. Розв'яжіть задачу:**
Провести повний аналіз ліквідності підприємства (баланс та показники). Запропонувати мінімум 5 напрямів вдосконалення ліквідності підприємства

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Баканов М. И., Мельник М. В., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа. Учебник. / Под ред. М. И. Баканова. — 5-е изд., перераб. и доп. - М.: Финансы и статистика, 2005 — 536 с.
2. Бланк В.Р., Бланк С.В., Тараскина А.В. Финансовый анализ: учебное пособие. — М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. — 344 с.
3. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2007. — 215 с.
4. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
5. Економічний аналіз: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця – Житомир: ПП “Рута”, 2003. — 680 с.

Додаткова

6. Канке А.А., Кошечая И.П. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учебное пособие. — 2-е изд., испр. и доп. — М.: ИД ФОРУМ, ИНФРА-М, 2007. — 288 с.
7. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 560 с.
8. Ковалев В.В., Волкова О.Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учебник. — М.: ООО „ТК Велби”, 2002. — 424 с.
9. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: Учебное пособие/А.И. Алексеева, Ю.В. Васильев, А.В. Малеева — М.: Финансы и статистика, 2006. — 672 с.
10. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: Учебник для вузов/Лысенко Д.В. — М.: ИНФРА-М, 2008. — 320 с.
11. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник. — К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. — 378 с.
12. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 412 с.
13. Нитецкий В.В. Гаврилов А.А. Финансовый анализ в аудите: теория и практика: Уч. пособие. - М.: Дело, 2001.-256с.
14. Попович П.Я. Економічний аналіз суб'єктів господарювання: Підручник.- Тернопіль: Економічна думка, 2001. -454 с.
15. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Знання, 2007. — 668 с.
16. Теория анализа хозяйственной деятельности: Учебник / В.В. Осмоловский и др.- Мн.:Новое знание, 2001.-318с.
17. Хелферт Е. Техника финансового анализа/ Пер. с англ. - М. : Аудит.ЮНИТИ, 1996.-664с.
18. Чуев И.Н., Чуева Л.Н. Комплексный экономический анализ: Учебник для вузов. — М.: Издательско-торговая корпорация „Дашков и К”, 2006. — 368 с.
19. Чумаченко М. і ін. Економічний аналіз.- К.: КНЕУ, 2002. -586с.
20. Экономический анализ. Учебник для вузов./Под ред. Л.Т. Гиляровско й. — 2-е изд., доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. — 615 с.

ТЕМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

1. Роль економічного аналізу в управлінні підприємством.
2. Особливості застосування в економічному аналізі кореляційних моделей.
3. Історія розвитку економічного аналізу.
4. Моделювання показників економічного аналізу.
5. Досвід і перспективи застосування ФВА в Україні.
6. Поняття фактора (чинника) як умови здійснення господарської діяльності.
7. Інтегральний спосіб факторного аналізу, його переваги і недоліки.
8. Методи аналізу пропорційності соціально-економічного розвитку господарського об'єкта.
9. Графічні методи у дослідженні аналітичних показників.
10. Метод балансового ув'язування у дослідженні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів підприємства та при узагальненні результатів факторного аналізу.
11. Моделювання факторних систем.
12. Види економічного аналізу.
13. Прийоми визначення „вузьких” місць та головних ланцюгів розвитку господарського об'єкта.
14. Обґрунтування управлінських рішень за допомогою маржинального аналізу.
15. Аналіз маркетингової діяльності підприємства.
16. Техніко-економічний аналіз виробництва і його завдання.
17. Методичні питання проведення аналізу вигод і витрат.
18. Управління за відхиленнями і економічний аналіз.
19. Застосування економіко - математичних методів при вирішенні конкретних завдань.
20. Стратегічний аналіз і його значення в ринкових умовах господарювання.
21. Організація проведення економічного аналізу на підприємстві.
22. Сучасна практика впровадження автоматичних аналітичних систем.
23. Деталізація і способи перетворення моделей в економічному аналізі.
24. Застосування факторного аналізу на підприємствах.
25. Методи комплексної оцінки господарської діяльності.
26. Стохастичне моделювання та аналіз факторних систем господарської діяльності.
27. Методика комплексної оцінки інтенсифікації та ефективності господарювання.
28. Системний підхід та передумови проведення комплексного аналізу.
29. Матричні методи комплексного економічного аналізу.
30. Міжнародний досвід проведення економічного аналізу.
31. Показники техніко-економічного аналізу і їх застосування в аналізі діяльності підприємств.
32. Аналіз показників собівартості продукції.
33. Аналіз трудових показників підприємств.
34. Показники фінансового аналізу і їх застосування в аналізі діяльності підприємств .
35. Оперативний аналіз і його задачі.
36. Леверидж в економічному аналізі.
37. Особливості макро і мікроаналізу в умовах ринкових відносин.

Додаток Б

		Дата (рік, місяць, число)		КОДИ	
		за ЄДРПОУ			01
Підприємство: ТОВ «Молочна фабрика «Рейнфорд»				01184114	
Територія	за КОАТУУ			1840136300	
Орган державного управління	за СПОДУ			20	
Галузь: молокопереробна	за ЗКГНГ			06024	
Вид економічної діяльності: виробництво молочної продукції	за КВЕД			52300	
Одиниця виміру: тис. грн.	Контрольна сума				

Агрегований баланс підприємства

Код рядка	Назва статті	2012		2013	2014
		на поч	на кінець		
	Актив				
	1. Необоротні активи				
010	залишкова вартість	1,60	3,70	16,80	12,50
011	первісна вартість	2,20	8,10	22,60	22,60
012	знос	0,60	4,40	5,80	10,10
020	Незавершене будівництво	327,20	53,60	294,70	21,80
	Основні засоби:				
030	залишкова вартість	3883,60	2130,30	1916,10	1459,00
031	первісна вартість	3989,70	3535,90	3005,40	2329,00
032	знос	106,10	1405,60	1089,30	870,90
	Довгострокові фінансові інвестиції:				
040	які обліковуються за методом участі у капіталі інших підприємств:	7276,50			
045	інші фінансові інвестиції				
050	довгострокова дебіторська заборгованість			4,00	
060	відстрочені податкові активи				
070	інші необоротні активи				
080	Всього за розділом 1:	11488,90	2187,60	2231,60	1493,30
	2. Оборотні активи				
	Запаси:	167,60	1153,40	1705,10	2173,10
100	виробничі запаси	71,80	383,70	1082,70	496,70
110	тварини на вирощуванні та відгодівлі				
120	незавершене виробництво	21,00		401,90	1346,50
130	готова продукція	74,30	223,40	189,50	308,70
140	товари	0,50	546,30	31,00	21,20
150	Векселі одержані				
	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	2,50	772,90	644,90	431,00
160	чиста реалізаційна вартість	2,50	772,90	644,90	431,00
161	первісна вартість	2,50	772,90	644,90	431,00
162	резерв сумнівних боргів	0,00			
	Дебіторська заборгованість по розрахункам	3,20	50,10	236,30	174,40
170	з бюджетом	3,20	49,80		
180	за виданими авансами		0,30	236,30	174,40
190	з нарахованих доходів				
200	із внутрішніх розріхунків		0,00		
210	Інша поточна дебіторська заборгованість	90,20	1,70	8,70	2,50
220	Поточні фінансові інвестиції				
	Грошові кошти та їх еквіваленти	17,60	7,00	4,80	3,10
230	в національній валюті	17,60	1,70	4,80	3,10
240	в іноземній валюті Інші оборотні активи		5,30		
250	Інші оборотні активи	10,90	2,60	204,30	131,50
260	Всього за розділом 2	292,00	1987,70	2804,10	2915,60

270	3. Витрати майбутніх періодів	25,80	10,80	6,10	7,80
280	Баланс	11806,70	4186,10	5041,80	4416,70
	Пасив				
	1. Власний капітал				
300	Статунний капітал	11996,80	196,40	196,40	196,40
310	Пайовий капітал				
320	Додатковий вкладений капітал		1716,70	0,60	
330	інший додатковий капітал		39,60	1755,30	1756,40
340	Резервний капітал		11,40		
350	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-97,60	-460,50	-304,30	-263,70
360	Неоплачений капітал	-193,40			
370	Вилучений капітал				
380	Усього за розділом 1	11705,80	1503,60	1648,00	1689,10
	2. Забезпечення наступних витрат і платежів				
400	Забезпечення виплат персоналу			11,40	11,40
410	Інші забезпечення			0,10	0,10
420	Цільове фінансування				
430	Усього за розділом 2	0,00	0,00	11,50	11,50
	3. Довгострокові зобов'язання				
440	Довгострокові кредити банків	0,00			
450	Інші довгострокові фінансові зобов'язання				
460	Відстрочені податкові зобов'язання				
470	Інші довгострокові зобов'язання				
480	Усього за розділом 3	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.Зобов'язання				
500	Короткострокові кредити банків		400,00	485,00	615,00
510	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями				
520	Векселі видані				
530	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	0,50	2109,60	1621,50	1048,20
	Поточні зобов'язання за розрахунками:	32,00	172,90	1216,80	995,60
540	з одержаних авансів			1075,30	835,10
550	з бюджетом	5,40	71,00	53,60	81,20
560	з позабюджетних платежів				
570	зі страхування	3,70	31,00	26,40	23,10
580	з оплати праці	22,90	66,80	61,50	56,20
590	з учасниками	0,00			
600	з внутрішніх розрахунків	0,00	4,10		
610	Інші поточні зобов'язання	68,40		58,50	57,30
620	Усього за розділом 4	100,90	2682,50	3381,80	2716,10
630	5 Доходи майбутніх періодів				
640	Баланс	11806,70	4186,10	5041,30	4416,70

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Підприємство: ТОВ «Молочна фабрика «Рейнфорд»

Територія за КОАТУУ

Орган державного управління за СПОДУ

Галузь: молокопереробна за ЗКГНГ

Вид економічної діяльності: виробництво молочної продукції за КВЕД

Одиниця виміру: тис. грн. Контрольна сума

КОДИ		
		01
01184114		
1840136300		
20		
06024		
52300		

АГРЕГОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

	Стаття	Код рядка	2012	2013	2014
10	Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	7612,4	9135,8	9541,3
15	Податок на додану вартість	015	1233,9	1178,5	1389,2
20	Акцизний збір	020			
25		025			
30	Інші вирахування з доходу	030	47,1	54,4	1,7
35	Чистий доход (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	035	6331,4	7902,9	8150,4
40	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	5487	5840,4	6610,1
	Валовий:				
50	прибуток	050	844,4	2062,5	1540,3
55	збиток	055			
60	Інші операційні доходи	060	76,5	1402,3	1602
70	Адміністративні витрати	070	483,3	881,3	986,1
80	Витрати на збут	080	267,4	637,1	598,5
90	Інші операційні витрати	090	53,8	1419	1333
	Фінансові результати від операційної діяльності:				
100	прибуток	100	116,4	527,4	224,7
105	збиток	105			
110	Доход від участі в капіталі	110			
120	Інші фінансові доходи	120	1	1,9	0,5
130	Інші доходи	130	21,6	466,8	1097
140	Фінансові витрати	140	7,9	109	167,7
150	Витрати від участі в капіталі	150			
160	Інші витрати	160	126,9	589,6	1051
	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:				
170	прибуток	170	4,2	297,5	103,5
175	збиток	175			
180	Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	110,3	141,3	63
	Фінансові результати від звичайної діяльності:				
190	прибуток	190	-106,1	156,2	40,5
195	збиток	195			0
	Надзвичайні :				
200	доходи	200			
205	витрати	205			
210	Податки з надзвичайного прибутку:	210			
	Чистий:				
220	прибуток	220	-106,1	156,2	40,5
225	збиток	225			0
	2. Елементи операційних витрат				
230	Матеріальні витрати	230	4234,2	4515,4	6282,3
240	Витрати на оплату праці	240	696,5	763,6	1158,3
250	Відрахування на соціальні заходи	250	245,7	291,1	442
260	Амортизація	260	180,3	183,9	198,7

270	Інші операційні витрати	270	968,9	1138,7	1404,2
280	Разом:	280	6325,6	6892,7	9485,5

Додаток Д**Питання на встановлення відповідності «ВІРНО-НЕВІРНО»**

1. Середні величини в економічному аналізі характеризують узагальнену кількісну характеристику сукупності однорідних явищ за певною ознакою
2. Горизонтальний аналіз використовується для визначення абсолютних і відносних відхилень фактичного значення показників від базового
3. Вертикальний аналіз застосовується для вивчення відносних темпів зростання чи зниження показників за кілька років
4. Трендовий аналіз. використовується для вивчення структури економічних явищ і процесів шляхом розрахунку питомої ваги складових, їх співвідношення тощо
5. Спосіб дослідження причинних зв'язків від окремого до загального, від вивчення окремих факторів до узагальнень, від причин до результатів — це метод індукції
6. Обсяги реалізації продукції пов'язані з чистим прибутком так: збільшення обсягу реалізації зумовлює пропорційне збільшення чистого прибутку
7. Облікова інформація фіксує результати виконання бізнес-планів на певну дату
8. Усі дані, які містяться в документах бухгалтерського, статистичного та оперативного обліку є нормативно-правовою документацією
9. Протоколи засідань, матеріали ревізій і перевірок, довідки спостережень, обстежень, хронометражу тощо є позаобліковою інформацією
10. Співвідношення значення одного явища з будь-яким іншим або з цим самим, але взятим за інший період або за іншим об'єктом відбивають відносні величини:
11. Вплив зміни матеріаловіддачі на обсяг виробництва продукції визначається так як добуток матеріаловіддачі і обсягу виробництва продукції
12. Якісними показниками є: продуктивність праці; площа посівів; собівартість реалізованої продукції рентабельність продукції
13. Вплив зміни чисельності персоналу на економію (перевитрати) фонду заробітної плати визначається так як добуток відхилення між фактичною та плановою чисельністю працівників і планової середньої заробітної плати
14. Аналіз діяльності структурних підрозділів підприємства це внутрішньогосподарський аналіз
15. Перспективний аналіз здійснюється за результатами діяльності підприємства за минулий (звітний) період (місяць, квартал, рік); при цьому оцінюється діяльність підприємства і його структурних підрозділів
16. Метод системного дослідження функцій окремого виробу або певного виробничо-господарського процесу, або ж управлінської структури, який спрямований на мінімізацію витрат у сферах проектування, освоєння виробництва, збуту - це аналіз системи «собівартість – обсяг виробництва - прибуток (CVP)»
17. Система щоденного вивчення виконання планових завдань з метою швидкого втручання в разі потреби у процес виробництва для забезпечення безперервного і ефективного функціонування господарського комплексу це оперативний аналіз
18. Вплив зміни фондівіддачі на обсяг виробництва продукції визначається так: як відношення обсягу виробництва до середньорічної вартості основних засобів
19. Вплив зміни денної продуктивності праці на обсяг випуску продукції визначається так: як добуток чисельності працівників та їх продуктивності праці;
20. Принцип оперативності в системі організації пошуку та розрахунку резервів передбачає, що необхідно враховувати реальні можливості підприємства
21. реальний розрахунковий розмір резервів повинен бути підкріплений відповідними заходами.

22. Принцип науковості в системі організації пошуку та розрахунку резервів базується на положеннях економічних законів
23. На методі елімінування базується спосіб ланцюгових підстановок
24. У факторному аналізі метод ланцюгових підстановок застосовується тоді, коли формула результатного показника становить тільки мультиплікативну модель
25. Для визначення темпів змін досліджуваного явища за кожний окремий період порівняно з попереднім обчислюють структуру показника
26. Об'єктивність інформації передбачає, що система інформації повинна потребувати мінімум затрат на збирання, опрацювання, зберігання та використання даних
27. Якщо у вихідних даних мультиплікативних моделей наявні абсолютні відхилення за факторними показниками, то найдоцільніше застосовувати спосіб ланцюгових підстановок:
28. На номенклатуру та структуру випуску продукції впливають такі фактори як попит і пропозиція на продукцію;
29. Визначити вплив кількісного (K_0 , K_1) та якісного (Y_0 , Y_1) факторів на зміну результативної ознаки (K_0Y_0 , K_1Y_1) можна за допомогою методу різниці абсолютних величин. Дія фактора пряма. Вплив кількісного фактора на зміну результативного показника розраховують як $K_1Y_0 - K_0Y_0$
30. Абсолютна величина 1% приросту обсягу реалізації відношенням темпу приросту обсягу реалізації до фактичного значення
31. Коефіцієнт еластичності між двома взаємопов'язаними параметрами обчислюють як відношення абсолютних змін цих параметрів
32. Метод абсолютних різниць відноситься до методів елімінування
33. Відносну зміну показників визначають за допомогою середніх величин
34. Використання динамічних рядів в економічному аналізі дозволяє визначити тренд зміни показників
35. До показників ефективності використання оборотних засобів відносяться кредиторська заборгованість; коефіцієнт покриття, тривалість одного обороту
36. До показників ефективності використання основних засобів відносяться фондівдача, фондомісткість:
37. Факторами впливу на прибуток підприємства є якість продукції, її асортимент та пропозиція продукції
38. При вартості основних засобів підприємства 1400 тис.грн. і вартості виробленої продукції 2600 тис. грн., фондомісткість складе 0,53 коп в 1 грн випущеної продукції
39. Ліквідність підприємства – це його здатність наявними грошовими ресурсами своєчасно погашати свої платіжні зобов'язання
40. Платоспроможність це здатність швидко перетворити свої активи в готівку
41. Факторами впливу на зміну рівня фондівдачі є вартість основних виробничих фондів, вартість валової продукції
42. Темпи росту продуктивності праці по відношенню до темпів росту оплати праці повинні бути рівними
43. Зміст економічного аналізу як науки полягає у вивченні характеру існуючих причинно-наслідкових зв'язків і підбір прийомів їх кількісного виразу; розробка варіантів посилення дії позитивних і нейтралізації негативних факторів; конкретизація висновків, пропозицій, рекомендацій
44. Аналіз виробництва продукції за асортиментом здійснюється за допомогою показників коефіцієнт сортності; середній процент асортиментності; коефіцієнт ліквідності; коефіцієнт повного виконання плану
45. Виробнича потужність підприємства це мінімальний випуск продукції при наявному рівні техніки, технології та організації виробництва
46. Договори, контракти підприємства відносяться до облікових джерел інформації;
47. Рентабельність продажу – це витрати на 1 грн. активів
48. Розподіл аналітичної роботи між різними функціональними підрозділами та службами

підприємства є предметним видом спеціалізації економічного аналізу

49. Побічні(непрямі) показники якості продукції це корисність, надійність; естетичність.

50. Рекламация –це виставлення претензії покупцем за отриману неякісну продукцію:

51. Моральний знос передбачає візуальне зношення деталей пристроїв, що призводить до зниження продуктивності обладнання

52. До нематеріальних активів належить гудвіл, ноу-хау, програмне забезпечення, цінні папери

53. Коефіцієнт використання наявного обладнання визначається як співвідношення кількості встановленого обладнання до кількості наявного обладнання

54. Показник фондомісткості показує скільки в середньому припадає вартості основних виробничих засобів на 1 грн виробленої продукції

55. Види економічного аналізу по використанню прийомів аналізу класифікуються на порівняльний, фінансово-економічний, функціональний

56. Формування й використання джерел аналітичної інформації за умов автоматизованої обробки даних

57. Основною проблемою, що пов'язана з організацією інформаційного забезпечення економічного аналізу

58. За місцем утворення економічна інформація поділяється на планову і облікову

59. Виявлення резервів підвищення ефективності виробництва є стадією підготовчого етапу аналізу.

60. Прямими показниками ритмічності виробництва є коефіцієнт ритмічності, коефіцієнт аритмічності

61. Відношенням матеріальних витрат до вартості товарної продукції характеризується такий показник матеріаловіддача

62. Фактори, які включаються у моделі, та самі моделі повинні мати визначений характер, реально існувати

63. Усі показники факторної моделі повинні мати кількісну визначеність

64. У факторній моделі слід включати тільки якісні фактори

Ретроспективний та перспективний аналіз належать до класифікаційної групи, що виділяється за методикою дослідження

65. За змістом програми аналіз поділяється на тематичний

66. Суцільний та вибірковий аналіз належать до класифікаційної групи, що виділяється за об'єктами управління

67. Показники роботи підприємства порівняно з показниками інших підприємств вивчає соціально-економічний аналіз

68. Мета функціонально-вартісного аналізу встановлення резервів зниження витрат за рахунок ефективніших варіантів виробництва

69. Залежність між факторами в моделі розрахунку рентабельності виробництва можна віднести до адитивної моделі

70. Показник собівартості товарної продукції підприємства неможливо деталізувати за структурними підрозділами підприємства

71. В факторній моделі фактори розташовуються у наступній послідовності спочатку якісні, а потім кількісні

72. Встановлення і оцінка взаємозв'язку досліджуваного показника та факторів, що впливають на його рівень є призначенням кореляційно-регресійного аналізу

73. Рівняння $y = a + b \cdot x$ представляє прямолінійний зв'язок між факторами та результативним показником

КАРПЮК Ольга Анатоліївна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З КУРСУ
ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ**

Галузь знань: 0306 Менеджмент і адміністрування

Напрямок підготовки: 6.030601 Менеджмент

ОКР «Бакалавр»

Надруковано з оригінал-макета автора

Підписано до друку _____. Формат 60х90/16. Ум. друк. арк. 4.65.

Обл. вид. арк. 4.2. Друк різнографічний.

Гарнітура Times New Roman. Зам. 19. Наклад 100.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка

Свідоцтво про державну реєстрацію:

серія ЖТ №10 від 07.12.04 р.

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua